

Den Undersøgelse i Marken, som maa foretages, før der kan være Tale om at beregne Størrelsen af den Afgang i Skyldsatningen, der vil være at tilstaa for Forringelse i overvønnede Sorders Produktionsevne, bestaar i Hovedsagen i, at den af Indenrigsministeriet bestillede Landinspektør udmåaler den nuværende Dagsværdi for de skadelidte Sorder, og overfører den paa en Kopi af Matrikulsfortet, hvornæst han efter Samraad med tvende af vedkommende Herreds faste Sordboniteringsmænd bestemmer, hvor stort et Areal af Sorderne der har lidt ved Overvømmelsen eller maa siges at være forringet som Følge af, at Havets større Nærhed influerer paa dets Dygtighed til Sedaal eller Græsning. Dette Areal tageres derefter af Sordboniteringsmændene under Landinspektørens Ledelse, forsaavidt det er Agerland efter sammes Bonitet, og, for saa vidt det er Eng eller Overdrev, efter Græsningen, hvornæst de ansatte nye Tarter overføres paa Kopien af Matrikulsfortet.

Ved Beregningen i Indenrigsministeriet bliver det Hartkorn og den Gammelstat, som befindes at hvile paa den bortskyllede Sord, selvfølgelig fuldstændig ført til Afgang, medens den øvrige skadelidte Sord kun nyder Afgang i Skyldsatningen for den Forfælle, der maatte vise sig at være mellem Arealets Størrelse i boniteret Indhold, beregnet efter Matrikulsarterne og de nye ved Undersøgelsen ansatte, muligt lavere Tarter.

Anledningen til den kongelige Resolution af 15de Juni 1842 var et Andragende, som fremkom under Ständerforsamlingens Møde i 1840 i Viborg, og som gik ud paa Lettelse i Afgifter for de Beboere af Limfjordens Bredder, hvis Eiendomme vare blevne beskadigede af Havet.

Efter at dette Andragende var behandlet af en nedsat Komite, og denne havde indstillet, at de ved Undersøgelserne af den tilfødte Skade forbundne Omkostninger skulde udredes af det Offentlige, blev det ved en ubøjelig Behandling gjort til Gjenstand for Overveielse, om der maatte være Grund til, at Regjeringen udredede bemeldte Omkostninger, men Forsamlingen billigede enstemmig et af et Medlem fremsat Forslag om, at Undersøgelserne skulde ske for de vedkommende Skadelidtes egen Regning. (Viborg Stændertidende for 1840 Nr. 116 Pag 1841.)

Man skjønner ikke, at der kan være nogen bedre og paalideligere Fremgangsmaade end den foran angivne med Hensyn til Bestemmelsen af Afgangens Størrelse, idet Hensigten med de foretagne Undersøgelser jo alene er at tilveiebringe et rigtigt Forhold mellem Sordernes nuværende Bonitet og deres Hartkorn, under tilbørligt Hensyn til det aldre ved Matrikuleringen erhvervede Grundlag for Skyldsatningen.

Spødt angaar de Bestemmelser, der ved den fornævnte kongelige Resolution af 15de Juni 1842 ere givne med Hensyn til Dækningen af Udgifterne ved Undersøgelsen af den ved Stormflod forvoldte Skade paa Sorder, da skjønner man lige saa lidt, at der er Anledning til at foretage Forandring i samme.

Den væsentligste Udgift ved de forommeldte Undersøgelser er selvfølgelig Betalingen til Landinspektøren og Sordboniteringsmændene.

At paabyrde Statskassen disse Udgifter maa man anse for meget betænkelig, da det med Sikkerhed kan forudses, at naar Afgangen til at begjære Undersøgelse af den ved Overvømmelse forarsagede Skade ikke er forbunden med nogen Udgift, vil der fremkomme en stor Mængde ofte ubegrundede Klager, hvis Undersøgelse vil paaføre Statskassen jevnlige og betydelige Udgifter.

Man skal endnu henlede Opmærksomheden paa, at Afgangen i Regelen bliver mindre, end Vedkommende forestiller sig, hvilket finder sin naturlige Forklaring deri, at Vedkommende under Indtrykket af sit Tab gjør sig overdrevne Forestillinger om Skaden paa Sorderne, hvortil kommer, at han er ubekjendt med de omtrent 50 Aar gamle Matrikulstartier, og at han som oftest overjer, at den Del af Sorderne, som ikke er bortskyllet, men kun beskadiget ved Overvømmelsen, i Tiden efter Matrikulstationens Ansættelse kan være opdyrket og kultiveret i den Grad, at der ikke kan være Tale om nogen Nedsættelse af Matrikulstartierne.

Med Hensyn til Fritagelse for at yde Liende af bortskyllede eller ved Stormfloden beskadigede Sorder, skjønner man ikke rettere end, at Bestemmelserne i Forordningen af 8de Januar 1810 § 30 indeholde den fornødne Anvisning."

Udvalget finder særlig Anledning til i Aar at have sin Opmærksomhed henvendt paa dette Spørgsmaal. At man ikke uden Begrændsning kan give den enkelte Statsborger Ret til for offentlig Regning at faae sine Sorder opmaalte og omtarerede, naar han maatte ønske det, er en Selvfølge. Men paa den anden Side forekommer det Udvalget, at de i ovennævnte Skrivelse fremsatte Regler i mange Tilfælde maa føre til Ubillighed. Man ser ikke, hvorledes den enkelte Uformuende skal være istand til at afholde de Udgifter, der paa denne Maade kunne blive ham paalagte, dersom han vil søge at befri sig for en Skat og som en Følge deraf ligeledes for en Liendebyrde, som efter de hans Eiendoms B. Ordentl. Samling 1872—73.